

Opvolging aanbevelingen (peilmoment augustus 2017)

Opgave ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Buitenlandse Zaken (BZ), Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS), Defensie, Economische Zaken (EZ), Financiën, Infrastructuur en Milieu (IenM), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Veiligheid en Justitie (VenJ), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Ministerie voor Wonen en Rijksdienst (WenR)

Effectiviteitsonderzoek bij de rijksoverheid (22 mei 2012)

Aanbeveling uit onderzoek van de Algemene Rekenkamer	Toezegging van bewindspersoon	Nawoord van Algemene Rekenkamer	Stand van zaken op aanbeveling
<p>Aan alle ministers</p> <p>Zorg voor goede basis voor beleidsdoorlichtingen en evalueer beleid op effectiviteit daarom conform Comptabiliteitswet.</p>	<p>De ministers doen geen toezegging. Hoewel de ministers deze aanbeveling onderschrijven gaan zij niet in op wat zij gaan doen om te zorgen voor een dekkende evaluatie-programmering.</p>	<p>Wanneer pas bij het opstellen van een beleidsdoorlichting blijkt dat de effectiviteit van het beleid in kwestie niet of onvoldoende is onderzocht, staat de Tweede Kamer met lege handen.</p>	<p>BHOS - Actie is afgerond¹</p> <p>BZ - Actie is afgerond²</p> <p>BZK - Actie is afgerond³</p> <p>DEF - Actie is afgerond⁴</p> <p>EZ - Actie is afgerond⁵</p> <p>FIN - Actie is in uitvoering⁶</p> <p>IenM - Actie is afgerond⁷</p> <p>OCW - Actie is afgerond⁸</p> <p>SZW - Actie is afgerond⁹</p> <p>VenJ - Geen actie¹⁰</p> <p>VWS - Actie is afgerond¹¹</p> <p>WenR - Actie is afgerond¹²</p>
<p>Aan alle ministers</p> <p>Verantwoord eventuele afwijkingen van het voorschrift uit de Comptabiliteitswet aan de Tweede Kamer.</p>	<p>De ministers doen geen toezegging. De begroting is geen goede plek voor deze meer kwalitatieve informatie. Een dergelijke toelichting komt beter tot haar recht in de beleidsdoorlichting.</p>	<p>Het is zaak om op voorhand de Tweede Kamer duidelijk te maken op welke beleidsonderdelen de minister niet kan voldoen aan de wettelijke eis om de effectiviteit te evalueren. De internetbijlage 'Evaluatie- en Onderzoeksoverzicht' die ministers bij hun departementale jaarverslagen en begrotingen publiceren, biedt daar voor mogelijkheden. Als een minister de toelichting waarom bepaald beleid niet wordt geëvalueerd (alleen) in de beleidsdoorlichting wil opnemen, krijgt de Tweede Kamer pas na afloop van de beleidsdoorlichting inzicht in de mate waarin een minister zijn of haar beleid op effectiviteit heeft geëvalueerd en in de argumenten hiervoor.</p>	<p>BHOS - Actie is afgerond¹³</p> <p>BZ - Actie is afgerond¹⁴</p> <p>BZK - Actie is afgerond¹⁵</p> <p>DEF - Actie is afgerond¹⁶</p> <p>EZ - Actie is afgerond¹⁷</p> <p>FIN - Actie is afgerond¹⁸</p> <p>IenM - Actie is afgerond¹⁹</p> <p>OCW - Actie is afgerond²⁰</p> <p>SZW - Actie is afgerond²¹</p> <p>VenJ - Geen actie²²</p> <p>VWS - Actie is afgerond²³</p> <p>WenR - Actie is afgerond²⁴</p>

Aanbeveling uit onderzoek van de Algemene Rekenkamer	Toezegging van bewindspersoon	Nawoord van Algemene Rekenkamer	Stand van zaken op aanbeveling
<p>Aan alle ministers</p> <p>Zorg voor betere beleidsdoorlichtingen: geef daarin aan voor welke beleidsonderdelen effectiviteitsmeting wel/niet mogelijk was en op welke beleidsuitgaven eventuele effectiviteitsuitspraken betrekking hebben.</p>	<p>In de nieuwe regelgeving waaraan wordt gewerkt zal de verplichting worden opgenomen om aan te geven op welk deel van een artikel de beleidsdoorlichting betrekking heeft en voor welke onderdelen van de beleidsdoorlichting effectiviteitsonderzoek beschikbaar is.</p>		<p>BHOS - Actie is afgerond²⁵</p> <p>BZ - Actie is afgerond²⁶</p> <p>BZK - Actie is afgerond²⁷</p> <p>DEF - Actie is afgerond²⁸</p> <p>EZ - Actie is afgerond²⁹</p> <p>FIN - Actie is afgerond³⁰</p> <p>IenM - Actie is afgerond³¹</p> <p>OCW - Actie is afgerond³²</p> <p>SZW - Actie is afgerond³³</p> <p>VenJ - Actie is afgerond³⁴</p> <p>VWS - Geen actie³⁵</p> <p>WenR - Actie is in uitvoering³⁶</p>
<p>Aan de minister van Financiën</p> <p>Verbeter informatievoorziening over beleidsevaluaties aan de Tweede Kamer door verbetering van internetbijlage 'Evaluatie- en Onderzoeksoverzicht'.</p>	<p>De minister van Financiën doet diverse toezeggingen.</p>		<p>FIN - Actie is afgerond³⁷</p>

- Zie de MvT 2017 en de bij de Begroting BHOS 2017 behorende Evaluatieprogrammering (rijksoverheid.nl). De MvT 2018 en de bij de Begroting BHOS 2018 behorende Evaluatieprogrammering (rijksoverheid.nl) zijn binnenkort beschikbaar op rijksoverheid.nl. Toelichting: Doel is een weloverwogen evaluatieprogrammering. De opbouw is dakpansgewijs, waarbij voorafgaande effectiviteitsonderzoeken en overige onderzoeken een bijdrage leveren aan geplande beleidsdoorlichtingen.
- Zie de MvT 2016 en de bij de Begroting 2015 behorende Evaluatieprogrammering (rijksoverheid.nl). De MvT 2017 en de bij de Begroting 2017 behorende Evaluatieprogrammering (rijksoverheid.nl).
- In de begroting 2016 is een meerjarige dekkende programmering opgenomen waarbij ten opzichte van de begroting 2015 zowel meer evaluaties als beleidsdoorlichtingen zijn geprogrammeerd. In de toelichting bij de tabel Planning Beleidsdoorlichtingen in de Beleidsagenda, is aangegeven of het gehele artikel (onderdeel) wordt doorgelicht. Daar waar er sprake is van geen dan wel een gedeeltelijke beleidsdoorlichting, wordt dit expliciet vermeld en beargumenteerd. Hiermee voldoet BZK aan de vereisten vanuit de Comptabiliteitswet.
- In de Begroting Defensie 2014 en 2015 is een dekkende programmering van beleidsdoorlichtingen opgenomen.
- In 2012 heeft de minister van Economische Zaken een dekkende programmering toegezegd en ook opgeleverd. In 2013 en latere jaren is deze basis in stand gehouden en geactualiseerd (zie Jaarverslag 2012, 2013, 2014, 2015 en 2016; en ook Begroting EZ 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017).
- Financiën geeft in de begroting voor het dan komende begrotingsjaar aan op welk deel het betrekking heeft en ziet daarbij erop toe dat het artikel in zijn totaliteit wordt geëvalueerd conform de RPE (ook de eisen voor effectiviteit). Tevens worden vanaf dit jaar plannen van aanpak verstuurd naar de TK. Hierin is ook beschreven op welk deel van het artikel de doorlichting betrekking heeft en de onderzoeksopzet. Aansluitend op deze analyse heeft de minister van Financiën op 23 december 2016 verbetermaatregelen voor de beleidsdoorlichtingen gepresenteerd (Kamerstuk II 2016/17 31 865 nr. 90). Beleidsdoorlichtingen die vanaf 2017 aan de Tweede Kamer worden aangeboden dienen een paragraaf te bevatten waarin uiteengezet wordt hoe inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid verbeterd kan worden. Daarnaast in 2017 een nieuwe opleiding ontwikkeld, die medewerkers die een beleidsdoorlichting moeten begeleiden actief schoolt op het terrein van evaluatieonderzoek. Daarnaast zal door de inwerkingtreding van de Comptabiliteitswet 2016 op 1 januari elke voorstel voortaan voorzien moeten zijn van een toelichting hoe de doeltreffendheid en doelmatigheid worden nagestreefd. Dit zal betere prestatiegegevens en beleidstheorie opleveren die een goede basis vormen voor de ex post beleidsevaluaties. Tot slot heeft de Studiegroep Begrotingsruimte aan het aantredende Kabinet aanbevelingen gedaan om beleidsevaluatie te verbeteren.
- Zie de evaluatieagenda uit de rijksbegroting http://www.rijksbegroting.nl/2014/voorbereiding/begroting,kst186616_19.html. Wij hebben de dekkende evaluatieprogrammering geregeld vanaf de eerdere begroting; is dus ook geregeld voor de begroting 2015 en 2016.
- In de begroting/planning van de beleidsdoorlichtingen is vanaf 2015 de programmering opgenomen.
- Begroting SZW 2015 en evaluatieagenda's.
- De bewindspersoon heeft geen toezegging gedaan. Binnen VenJ wordt gewerkt aan een verbeterde samenhang tussen de programmering van de doorlichtingen en de evaluatieonderzoeken. Blijvende aandacht op deze samenhang moet op de langere termijn – ontwerpbegroting 2019 e.v. - resulteren in extra aanvraag van (evaluatie-)onderzoek.
- In de Begroting 2014 en Begroting 2015 van VWS is een sluitende meerjarenplanning voor de beleidsdoorlichtingen opgenomen. Dit zal conform de RBV jaarlijks het geval zijn.
- Zie opvolgmonitor BZK (dubbele uitvraag heeft geen zin want min BZK heeft portefeuille WenR overgenomen) In de begroting 2016 is een meerjarige dekkende programmering opgenomen waarbij ten opzichte van de begroting 2015 zowel meer evaluaties als beleidsdoorlichtingen zijn geprogrammeerd. In de toelichting bij de tabel Planning Beleidsdoorlichtingen in de Beleidsagenda, is aangegeven of het gehele artikel (onderdeel) wordt doorgelicht. Daar waar er sprake is van geen dan wel een gedeeltelijke beleidsdoorlichting, wordt dit expliciet vermeld en beargumenteerd. Hiermee voldoet BZK aan de vereisten vanuit de Comptabiliteitswet.
- Zie de MvT 2017 en de toekomstige beleidsdoorlichtingen vermeld in de Evaluatieprogrammering behorende bij de begroting BHOS 2018 (rijksoverheid.nl). De interne versies van de evaluatieprogrammering verschaffen eveneens inzicht.
- Zie de MvT 2017 en de toekomstige beleidsdoorlichtingen vermeld in de Evaluatieprogrammering behorende bij de Begroting BZ 2017 (rijksoverheid.nl). De interne versies van de evaluatieprogrammering verschaffen eveneens inzicht.
- Vanaf 2014 zijn er diverse aanscherpingen van de regelgeving doorgevoerd. Zo wordt nu vooraf, voordat een beleidsdoorlichting van start gaat, de Tweede Kamer geïnformeerd over de opzet en vraagstelling van een voorgenomen beleidsdoorlichting. Gedurende de uitvoering wordt de voortgang standaard gemonitord. Mocht blijken dat er sprake is van vertraging waardoor de Tweede Kamer de toegezegde beleidsdoorlichting niet in het betreffende jaar zal ontvangen, dan wordt de Tweede Kamer hierover door de minister geïnformeerd. Samen met de in de begroting nu opgenomen informatie over de al dan niet dekkende programmering van beleidsdoorlichtingen, is de Tweede Kamer met deze set aan maatregelen tijdig op de hoogte van eventuele afwijkingen van de voorschriften. Actie is afgerond: Met de ingevoerde werkwijze en toegewezen capaciteit is dit geborgd waarbij continue aandacht aan dit onderwerp actueel blijft. Daarbij komt dat vóórdat een beleidsdoorlichting start, de Tweede Kamer een brief krijgt met de voorgestane opzet en vraagstelling zodat de Tweede Kamer eventuele vragen en wensen vooraf kan meegeven.
- In de Begroting Defensie 2014, 2015 en 2016 heeft Defensie de programmering van haar beleidsdoorlichtingen verantwoord: door de afwijkende indeling van de Begroting Defensie (naar organisatieonderdelen i.p.v. beleidsartikelen) is de programmering van de beleidsdoorlichtingen gericht op de belangrijkste defensieactiviteiten.
- EZ heeft een dekkende programmering (zie begroting 2017). Eventuele uitzonderingen worden conform toezegging toegelicht in de evaluatiebijlage bij de begroting of het jaarverslag.

- 18 Door de uitvoering van de motie-Harbers (Kamerstuk 34 000, nr. 36. Motie van het lid Harbers c.s. over beleidsdoorlichtingen) stuurt het kabinet voor de start van elke beleidsdoorlichting een opzet en vraagstelling naar de Kamer. Hierin kan de Tweede Kamer eventuele witte vlekken in de doorlichting en gehouden evaluaties zien. Een overzicht van de evaluatieprogrammering van ieder departement treft u aan in het Evaluatie- en onderzoeksoverzicht in de begroting. De dekkendheid van de evaluaties in de vorm van beleidsdoorlichtingen van de afgelopen zeven jaar is in het kader van het focusonderwerp bij de verantwoording verantwoord in het Financieel Jaarverslag over 2016: Kamerstuk II 2016/17, 34 725, nr. 1. Financieel Jaarverslag Rijk 2016 en in de departementale jaarverslagen over 2016.
- 19 Met de invoering van de motie Harbers wordt hierin tegemoet gekomen. Voortaan wordt de Tweede Kamer vooraf geïnformeerd. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32861-10.html>.
- 20 FEZ monitort standaard de voortgang van de beleidsdoorlichtingen. Indien blijkt dat een beleidsdoorlichting niet conform planning kan worden afgerond, dan zal dit in een brief aan de Tweede Kamer worden vermeld.
- 21 Dit wordt in de Beleidsdoorlichting toegelicht en in de Begroting SZW onder beleidswijzigingen en bij de meerjarenprogrammering.
- 22 De bewindspersoon heeft geen toezegging gedaan.
- 23 In de Begroting 2014 en Begroting 2015 van VWS is aangegeven waar geen beleidsdoorlichting plaats zal vinden en waarom.
- 24 Zie opvolgmonitor BZK (dubbele uitvraag heeft geen zin want min BZK heeft portefeuille WenR overgenomen) Vanaf 2014 zijn er diverse aanscherpingen van de regelgeving doorgevoerd. Zo wordt nu vooraf, voordat een beleidsdoorlichting van start gaat, de Tweede Kamer geïnformeerd over de opzet en vraagstelling van een voorgenomen beleidsdoorlichting. Gedurende de uitvoering wordt de voortgang standaard gemonitord. Mocht blijken dat er sprake is van vertraging waardoor de Tweede Kamer de toegezegde beleidsdoorlichting niet in het betreffende jaar zal ontvangen, dan wordt de Tweede Kamer hierover door de minister geïnformeerd. Samen met de in de begroting nu opgenomen informatie over de al dan niet dekkende programmering van beleidsdoorlichtingen, is de Tweede Kamer met deze set aan maatregelen tijdig op de hoogte van eventuele afwijkingen van de voorschriften.
- 25 Beleidsdoorlichtingen worden uitgevoerd conform RPE 2015.
- 26 Beleidsdoorlichtingen worden uitgevoerd conform RPE 2015.
- 27 In zowel de begroting als bij de brief aan de Tweede Kamer over de opzet en vraagstelling van een voorgenomen beleidsdoorlichting, wordt vooraf inzichtelijk gemaakt wat kan worden verwacht. In de beleidsdoorlichting zelf wordt vervolgens op basis van het onderzoek meer in detail opgenomen voor welke onderdelen effectiviteitsmeting niet (goed) mogelijk was en op welke beleidsuitgaven de eventuele effectiviteitsuitspraken betrekking hebben. Actie is afgerond: Met de ingevoerde werkwijze en toegewezen capaciteit is dit geborgd waarbij continue aandacht aan dit onderwerp actueel blijft. Daarbij zal vanaf 2017 bij een beleidsdoorlichting ook een verbeterparagraaf worden opgenomen die handvatten geeft hoe een volgende beleidsdoorlichting meer zicht gaat geven op doeltreffendheid en doelmatigheid.
- 28 Beleidsdoorlichting Kwetsbare Scheepvaart bij Somalië uit 2014 en Beleidsdoorlichting Flexibel Personeelssysteem van mei 2015.
- 29 Conform het voorschrift uit de CW is in recent afgeronde beleidsdoorlichtingen aangegeven welke instrumenten wel en niet zijn geëvalueerd (art 11. en art. 18) en is, indien van toepassing, ingegaan op eventuele methodologische beperkingen (zie: Tweede Kamer, 30 991, nr. 31 en nr. 29).
- 30 Iedere begroting bevat een meerjarenplanning voor de beleidsdoorlichting. In de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek is vastgelegd dat ieder beleidsterrein iedere zeven jaar moet worden doorgelicht op doeltreffendheid en doelmatigheid. Door de uitvoering van de motie-Harbers (Kamerstuk 34 000, nr. 36. Motie van het lid Harbers c.s. over beleidsdoorlichtingen) stuurt het kabinet voor de start van elke beleidsdoorlichting een opzet en vraagstelling naar de Kamer. Hierin kan de Tweede Kamer eventuele witte vlekken in de doorlichting en gehouden evaluaties zien.
- 31 Zie regeling periodiek evaluatieonderzoek: http://wetten.overheid.nl/BWBR0035579/geldigheidsdatum_20-02-2015.
- 32 Toekomstige beleidsdoorlichtingen worden conform Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek 2015 van Ministerie van Financiën opgesteld.
- 33 Zie Jaarverslag SZW 2014: Bijlage 6. Afgerond evaluatie- en overig onderzoek.
- 34 In de tweede helft van 2015 is de Handreiking Beleidsdoorlichting gereed en rijksbreed beschikbaar. In deze handreiking is opnieuw de term effectiviteit nader uitgewerkt. VenJ/WODC heeft mee gewerkt aan het opstellen van deze handreiking. VenJ zal conform de handreiking werken.
- 35 Beleidsdoorlichtingen worden conform de RPE (2014) uitgevoerd.
- 36 Zie opvolgmonitor BZK (dubbele uitvraag heeft geen zin want min BZK heeft portefeuille WenR overgenomen) In zowel de begroting als bij de brief aan de Tweede Kamer over de opzet en vraagstelling van een voorgenomen beleidsdoorlichting, wordt vooraf inzichtelijk gemaakt wat kan worden verwacht. In de beleidsdoorlichting zelf wordt vervolgens op basis van het onderzoek meer in detail opgenomen voor welke onderdelen effectiviteitsmeting niet (goed) mogelijk was en op welke beleidsuitgaven de eventuele effectiviteitsuitspraken betrekking hebben.
- 37 De ontsluiting van informatie over evaluaties en specifiek de beleidsdoorlichtingen is te vinden op www.rijksoverheid.nl.

